

Prima instanță: Judecătoria Chișinău (sediul Rîșcani), (jud. I. Secrieru)

Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (jud. L. Bulgac, G. Dașchevici, A. Panov)

DECIZIE

26 februarie 2020

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios
administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție

În componența:

Președintele ședinței, judecătorul
Judecătorii

Svetlana Filincova
Galina Stratulat
Iurie Bejenaru
Dumitru Mardari
Nicolae Craiu

examinând recursul declarat de Ciobanu Vitalie, reprezentat de avocații Ursu Elena și Ursu Sergiu,

în cauza civilă la cererea de chemare în judecată depusă de către de Ciobanu Vitalie împotriva ÎM CA "Grawe Carat Asigurări" SA cu privire la declararea nulității clauzelor contractuale, încasarea despăgubirii de asigurare, penalității de întârziere, dobânzii de întârziere, cheltuielilor de transportare și cheltuielilor de judecată,

împotriva deciziei din 13 iunie 2019 a Curții de Apel Chișinău, prin care a fost admis apelul declarat de ÎM CA "Grawe Carat Asigurări" SA, casată hotărârea din 31 ianuarie 2019 a Judecătoriei Chișinău (sediul Rîșcani) și emisă o nouă hotărâre prin care acțiunea a fost respinsă,

c o n s t a t ă :

La 19 septembrie 2018, Ciobanu Vitalie a depus cerere de chemare în judecată împotriva ÎM CA "Grawe Carat Asigurări" SA cu privire la declararea nulității clauzelor contractuale, încasarea despăgubirii de asigurare, penalității de întârziere, dobânzii de întârziere, cheltuielilor de transportare și cheltuielilor de judecată.

În motivarea cererii de chemare în judecată a invocat că la 01 martie 2017, părțile au încheiat contractul de asigurare a autovehiculelor terestre nr.AC170175 pentru automobilul de model "Volvo-XC90", cu nr. de înmatriculare XXXX.

La 21 octombrie 2017, pe traseul M1 Chișinău-Leușeni, km 41 s-a produs un

accident rutier în care a fost implicat automobilul de model "Volvo-XC90", cu nr. de înmatriculare XXXX condus de Ciobanu Vitalie și automobilul de model "Renault Megane", cu nr. de înmatriculare XXXX condus de Lupei Serghei.

Potrivit procesului verbal cu privire la contravenție din 21 octombrie 2017, vinovat în producerea accidentului rutier a fost recunoscut reclamantul Ciobanu Vitalie.

Reclamantul a indicat că a înregistrat cazul producerea cazului asigurat la compania pârâtă la 23 octombrie 2017, așa cum prevăd condițiile contractului încheiat. Iar la 23 noiembrie 2017, a depus la compania pârâtă cerere privind deschiderea dosarului de daune și achitarea despăgubirilor de asigurare conform contractului Casco nr. AC 170175 din 01 martie 2017.

Prin răspunsul nr.2620/17 din 11 decembrie 2017, întreprinderea pârâtă a refuzat achitarea despăgubirilor de asigurare cu invocarea faptului că, la momentul producerii accidentului rutier automobilul de model "Volvo-XC90", cu nr. de înmatriculare XXXX se deplasa pe contrasens, ceea ce în viziunea reclamantului, nu corespunde realității. În acest sens, reclamantul a făcut referire la art. 17 al Legii cu privire la asigurări, menționând lipsa excepției de neplată a despăgubirii de asigurare conform acesteia, ori la caz nu există intenția și/sau acțiunea ilicită la producerea accidentului rutier.

În scopul soluționării amiabile a litigiului, la 25 aprilie 2018 a expediat pârâtei o cerere prealabilă prin care a solicitat achitarea despăgubirii de asigurare în sumă de 783 556 lei, cheltuielile de transport 1000 lei și dobânzii de întârziere în sumă de 42 162,29 lei, precum și cheltuielile de asistență juridică în sumă de 10 mii lei. Însă, nu a primit nici un răspuns, precum și nu i-au fost achitate sumele conform solicitării date.

În opinia reclamantului refuzul pârâtei de a achita despăgubirea de asigurare este neîntemeiat. În susținerea poziției sale a indicat că, asigurarea CASCO presupune recuperarea daunelor materiale produse de propriul automobil, iar vinovăția asiguratului nu este un impediment pentru refuzul despăgubirii, nefiind prezente excepțiile conform art.17 al Legii cu privire la asigurări, deoarece reclamantul nu a acționat intenționat urmărind scopul obținerii despăgubirii de asigurare și nici nu a săvârșit infracțiuni în rezultatul cărora s-a produs riscul asigurat.

Conform pct.3.1 al contractului de asigurare CASCO, riscurile asigurate prin acesta sunt riscurile ce țin de avariarea vehiculelor provocate de accidente în traficul rutier, ciocniri, loviri etc., iar pentru primirea despăgubirii nu este stabilită condiția de lipsă a vinei asiguratului. În pct. 6.13 al contractului de asigurare CASCO se indică că, în cazul avarierii vehiculului, despăgubirea se acordă în termen de 15 zile lucrătoare de la data când asiguratul a depus către asigurator toate documentele solicitate necesare pentru regularizarea daunei. Astfel, riscul asigurat a survenit la data producerii accidentului rutier, iar el a îndeplinit toate

obligățiile prevăzute de contract, și, nici o prevedere legală și/sau contractuală nu justifică refuzul pârâtei de a achita despăgubirea de asigurare, la fel, incidentul produs, se încadrează în riscurile asigurate conform contractului dintre părți.

Referitor la anexa nr.5 din contract, cu denumirea "excluderi", care este invocată de pârâtă pentru refuzul de a achita despăgubirea de asigurare, reclamantul a făcut referire la art. 13 al Legii menționate supra și a indicat că, condițiile de asigurare ale asigurătorului sunt obligatorii pentru asigurat dacă contractul prevede expres aplicarea lor și dacă sunt expuse în textul contractului sau pe verso, și fac parte integrantă a contractului sub formă de anexă. În cazul în care condițiile de asigurare se prezintă în anexă la contract, faptul înmânării anexelor de către asigurat se notează în textul contractului. Astfel, conform pct. 10.2 al contractului, contractul semnat are anexe părți integrante ale acestuia după cum urmează - pct.10.2.1. condiții de asigurare a vehiculelor terestre; pct.10.2.2 cererea asiguratului; pct.10.2.3. - polița de asigurare și pct.10.2.4. lipsa telefoanelor de contact. În pct.10.4 al contractului se indică că, prin semnarea contractului, asiguratul a confirmat înmânarea către asigurător a unui exemplar de contract cu anexele indicate în pct.10.2.

Din conținutul contractului de asigurare nu se deduce conținerea vreunei anexe nr.5 cu denumirea de "excluderi", și nici nu a găsit o astfel de anexă la contract, iar dacă ar fi și ar fi semnată, aceasta ar contraveni legii și este nulă. Respectiv, reclamantul a menționat că anexa nr.5 "excluderi" nefiind semnată, nu produce efecte juridice pentru el.

Referitor la pct.7.1. și 10.2.1 al contractului, reclamantul a menționat că acestea contravin art. 4, alin. (7) al Legii privind protecția consumatorilor, clauza fiind redată neclar și duce în eroare, odată ce la percepția unui simplu consumator există diferența majoră între expresia "capitolul 5 din condiții de asigurare" sau "condiții de asigurare a vehiculelor terestre" și termenul "5. excluderi" în care nu se regăsește nici termenul de anexă și nici cel de capitol. Respectiv, în contextul normei art. (4), alin. (8) al Legii menționate, existând dubii acestea urmează să fie interpretate în favoarea consumatorului, ceea ce implică că, pct.7.1 din contract și 10.2.1. sunt abuzive, iar în consecință nule.

Din data de 14 noiembrie 2017, pârâta este în întârziere, pretinzând în temeiul art. 619 al Codului civil - dobândă de întârziere. Iar, în temeiul art.6, alin.(6) al Legii cu privire la asigurări, reclamantul a pretins penalitate de întârziere în sumă de 251 524,69 lei.

În fața instanței de judecată Ciobanu Vitalie a solicitat declararea nulității clauzelor contractuale stabilite la pct.7.1 și pct.10.2.1 din contractul de asigurări auto casco nr. AC 170175 din 01 martie 2017 și a actului numit "5. excluderi", încasarea de la pârâtă a despăgubirii de asigurare în sumă de 783 655 lei, a penalității de întârziere în sumă de 251 524,69 lei, a dobânzii de întârziere în sumă de 79 472,91 lei, a cheltuielilor de transportare a autovehiculului în sumă de 1000

lei și a cheltuielilor de judecată constituite din taxa de stat și pentru asistență juridică.

Prin hotărârea din 31 ianuarie 2019 a Judecătoriei Chișinău (sediul Rîșcani), acțiunea a fost admisă parțial.

A fost încasat de la SA "Grawe Carat Asigurări" în beneficiul lui Ciobanu Vitalie, despăgubirea de asigurare în sumă de 783 566 lei, dobânda de întârziere în sumă de 79 472,91 lei, cheltuielile de asistență juridică în sumă de 15000 lei și cheltuielile de judecată în forma taxei de stat achitate la depunerea cererii de chemare în judecată în sumă de 25 000 lei, iar în total suma de 903 038,91 lei.

În rest, în partea declarării nulității clauzelor contractuale, încasării penalității de întârziere, cheltuielilor de transportare a automobilului și parțial de recuperare a cheltuielilor de asistență juridică, cererea a fost respinsă ca neîntemeiată.

A fost comunicat că taxa de stat achitată în plus în sumă de 8 436,90 lei conform ordinului de încasarea a numerarului nr.240293 80 din 19 septembrie 2018 se va restitui plătitorului de către Serviciul Fiscal de Stat prin intermediul Trezoreriei de Stat, în termen de cel mult un an de la data emiterii hotărârii.

Pentru a admite acțiunea instanța a reținut că, în speță, capitolul 5 excluderi este anexă la contract, pe care nu se conține nici o mențiune a reclamantului/asiguratului. Totodată, în contract nemijlocit, în pct.7.1 al contractului, contestat de reclamant se indică că, asiguratorul nu acordă despăgubiri pentru cazurile prevăzute la capitolul 5 din condițiile de asigurare, care este parte integrantă a contractului. Astfel, că, excluderile date se conțin în capitolul corespunzător din condiții de asigurare, care pentru a fi valabile și opozabile asiguratului urmează să se conțină dovada de înmânare a acestora cu notificarea corespunzătoare în textul contractului. O astfel, de mențiune în contractul încheiat între părți nu se conține expres, decât reclamantul a semnat contractul în care, în pct.7.1 implică că, acestea sunt parte componentă.

Mai mult, la materialele dosarului se conține polița de asigurare eliberată urmare a contractului încheiat între părți în care se conține expres mențiunea "cu condițiile de asigurare am făcut cunoștință și un exemplar am primit" și este aplicată semnătura asiguratului, iar pe parcursul examinării cauzei reclamantul a nu invocat că, nu ar fi semnat mențiunea dată, doar că, a indicat că, condițiile de asigurare nu i s-au adus la cunoștință, iar dacă cunoștea despre excluderi cu conținutul conform anexei prezentate de asigurator, nu ar fi semnat contractul.

Instanța a evidențiat că art. 13, alin.(5) al Legii cu privire la asigurări, menționează expres despre legalitatea clauzelor contractuale și a contractului de asigurare în ansamblu în cazul existenței mențiunii referitor la aducerea la cunoștință asiguratului a elementelor anexă la contract. În speță, acest fapt este realizat, mențiunea dată conținându-se în polița de asigurare, care este parte integrantă a acestuia. Iar, invocările reclamantului sunt doar alegații, ori acesta a avut posibilitatea reală să cunoască contractul de asigurare în întregime sa,

nefiindu-i impus contractul de asigurare de către pârât. Mai mult că, conform normelor generale, pentru părți contractul legal încheiat are puterea legii, ceea ce este aplicabil la caz.

Totuși, deși a ajuns la netemeinicia pretenției cu privire la declararea nulității clauzelor contractuale, prima instanță nu a reținut existența excluderii de achitare a despăgubirii de asigurare conform invocărilor pârâtei – deplasare pe contrasens.

Astfel, din procesul verbal cu privire la contravenție rezultă expres că, reclamantul a fost sancționat pentru încălcarea regulamentului circulației rutiere conform pct.51 din RCR, adică pentru efectuarea cu încălcări a manevrei de depășire. Din actele de sancționare a reclamantului nu rezultă încălcarea de către acesta a regulilor circulației rutiere conform mențiunii din capitolul excluderi – de deplasare pe contrasens. Ori, în această situație, în procesul verbal cu privire la contravenție urma să se indice încălcarea pct.54 din regulament, care reglementează expres cazurile de ieșire pe bandă de circulație în sens opus, adică cazurile de deplasare neregulamentară pe contrasens.

Astfel că, deplasarea pe contrasens, este o încălcare conform RCR, atunci când ea poartă caracter ilicit, intenționat de deplasare pe contra sens, atunci când situația rutieră – ținând cont de semnele de circulație rutieră și marcajele în acest sens, nu permit. Și, doar o astfel de deplasare pe contrasens – conștientă și ilegală, poate să excludă achitarea despăgubirilor.

Cu privire la penalitate, prima instanță a menționat că, reținând că, obligația pârâtei de plată a despăgubirii de asigurare se înregistrează la caz, ceea ce pârâta nu a făcut, pentru ce norma legală stabilește posibilitatea încasării de la ultima a penalității de întârziere, însă ținând cont de nestabilirea (neprevăderea) în contractul de asigurare a unei clauze contractuale ce ține de clauza penală – nerespectarea formei scrise, aceasta nu poate impune pârâta la plata ei, din care considerente solicitarea a fost respinsă.

Prin decizia din 13 iunie 2019 a Curții de Apel Chișinău a fost admis apelul declarat de ÎM CA ”Grawe Carat Asigurări” SA, casată hotărârea din 31 ianuarie 2019 a Judecătorei Chișinău (sediul Rîșcani) și emisă o nouă hotărâre prin care acțiunea a fost respinsă.

Pentru a decide astfel, instanța de apel a reținut că, instanța de fond temeinic a stabilit că contractul de asigurare este încheiat legal, cu respectarea tuturor prevederilor legale, însă eronat a concluzionat în partea că nu se reține existența excluderii de achitare a despăgubirii de asigurare din considerentul că reclamantul a fost sancționat pentru efectuarea cu încălcări a manevrei de depășire și nu pentru deplasare pe contrasens.

Or, ar fi temei de excludere de la obligația de despăgubire a asigurătorului doar „deplasarea pe contrasens”, în sensul că întregul traseu al conducătorului de autovehicul să aibă loc pe contrasens, fapt ce este inaplicabil. Asigurătorul nu a prevăzut drept condiție de refuz în achitarea despăgubirii „deplasarea pe

contrasens” ci „ieșirea pe contrasens”, fapt ce a avut loc în speța dată.

La 05 septembrie 2019, Ciobanu Vitalie, reprezentat de avocații Ursu Elena și Ursu Sergiu, a declarat recurs împotriva deciziei din 13 iunie 2019 a Curții de Apel Chișinău, solicitând casarea acesteia cu menținerea hotărârii primei instanțe.

În motivarea recursului a indicat că instanța de apel la emiterea deciziei nu a aplicat legea care trebuia să fie aplicată, a aplicat o lege care nu trebuia să fie aplicată, a interpretat în mod eronat legea, a aplicat în mod eronat analogia legii sau analogia dreptului și a săvârșit alte încălcări care au dus la soluționarea greșită a cauzei.

La 25 noiembrie 2019, ÎM CA ”Grawe Carat Asigurări” SA a depus o referință la recursul declarat de către Ciobanu Vitalie, reprezentat de avocații Ursu Elena și Ursu Sergiu, solicitând considerarea acestuia ca fiind inadmisibil.

Prin încheierea din 11 decembrie 2019 a Curții Supreme de Justiție, recursul declarat de către Ciobanu Vitalie, reprezentat de avocații Ursu Elena și Ursu Sergiu, a fost considerat admisibil.

În conformitate cu art. 434 alin. (1) al Codului de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale, dacă legea nu prevede altfel.

Instanța de recurs constată că, decizia recurată a fost pronunțată la 13 iunie 2019, expedită părților la 05 iulie 2019 (f.d. 227), fără a se cunoaște cu certitudine data recepționării acesteia de către părți, astfel recursul declarat la 05 septembrie 2019 a fost depus cu respectarea termenului indicat la art. 434 alin. (1) al Codului de procedură civilă.

În corespundere cu art. 444 al Codului de procedură civilă, recursul s-a examinat fără înștiințarea participanților la proces. Astfel, Colegiul a decis inoportună invitarea acestora, întrucât argumentele expuse în cererile de recurs au fost formulate cu suficientă precizie pentru a permite instanței verificarea legalității hotărârii atacate. Totodată, toate punctele de drept care puteau exista în această cauză pot fi cercetate și soluționate în mod adecvat pe baza înscrisurilor prezente la dosar. În plus, recurenta și intimații au avut ocazia să își prezinte poziția în scris și să răspundă la concluziile părții adverse. (*mutatis mutandis*, cauza Auza Vilho Eskelinen și alții vs. Finlanda, hotărârea din 19 aprilie 2007, § 72 – 75)

Subsidiar, în § 26 – 27 ale deciziei Curții Constituționale nr. 95 din 19 decembrie 2016 privind excepția de neconstituționalitate a articolului 444 al Codului de procedură civilă, Curtea a statuat că în cazul procedurilor care au ca obiect autorizarea unui apel sau care consacră verificarea unor aspecte de drept, și nu de fapt, sunt îndeplinite condițiile articolului 6 din Convenție chiar dacă instanța de apel sau de recurs nu oferă reclamantului posibilitate să se exprime în fața sa, în persoană. Iar, în esență nu este afectat accesul liber la justiție.

Verificând hotărârea contestată în raport de criticile formulate, în limitele controlului de legalitate și temeiurilor de drept invocate, Colegiul civil, comercial

și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră recursul declarat de Ciobanu Vitalie, reprezentat de avocații Ursu Elena și Ursu Sergiu, întemeiat și care urmează a fi admis, casată decizia recurată și menținută hotărârea primei instanței, din considerentele ce urmează.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. f) al Codului de procedură civilă, instanța, după ce judecă recursul, este în drept să admită recursul, să caseze decizia instanței de apel și să mențină hotărârea primei instanțe.

În corespundere cu prevederile art. 5, alin. (3), (4) al Legii cu privire la asigurări (în redacția în vigoare la data relevantă speței), în asigurarea benevolă (facultativă), raporturile dintre asigurat și asigurător, drepturile și obligațiile fiecărei părți se stabilesc prin contract de asigurare. Condițiile asigurărilor benevole (facultative) sunt stabilite de asigurător, în conformitate cu legislația și cu actele normative ale autorității de supraveghere. Avizarea și constatarea producerii riscurilor asigurate, evaluarea pagubelor, stabilirea și plata despăgubirilor și a îndemnizațiilor de asigurare se efectuează în condițiile legii, în cazul asigurărilor obligatorii, sau în baza condițiilor de asigurare și contractului de asigurare, în cazul asigurărilor benevole (facultative).

Conform art. 7, alin. (5) al Legii menționate supra (în redacția în vigoare la data relevantă speței), în cazul asigurărilor benevole (facultative), primele, tarifele și beneficiile de asigurare sunt calculate de asigurător. Mărimea concretă a tarifului de asigurare se stabilește în contractul de asigurare prin acordul comun al părților, iar potrivit art.13, alin. (2), lit. 1) și alin. (5), contractul de asigurare trebuie să conțină următoarele clauze: alte clauze stabilite prin lege sau prin acordul părților. Condițiile de asigurare ale asigurătorului sunt obligatorii pentru asigurat dacă contractul prevede expres aplicarea lor și dacă ele sunt expuse în textul contractului sau pe verso ori fac parte integrantă a contractului sub formă de anexă. În cazul în care condițiile de asigurare se prezintă în anexe la contractul de asigurare, faptul înmânării anexelor de către asigurător asiguratului se notifică în textul contractului.

Asigurătorul, în corespundere cu prevederile art. 17, alin. (1), (6) al Legii cu privire la asigurări (în redacția în vigoare la data relevantă speței), este în drept să refuze deplin sau parțial asiguratului despăgubirea de asigurare în asigurările de bunuri în cazul: a) producerii de pagube ca urmare a unor acțiuni intenționate ale asiguratului sau ale beneficiarului, orientate spre provocarea sau facilitarea producerii evenimentului asigurat, cu excepția acțiunilor de îndeplinire a datoriei civice sau de apărare a vieții, sănătății, onoarei și demnității; b) producerii de pagube ca urmare a unei infracțiuni intenționate comise de asigurat sau beneficiar, legate direct de producerea evenimentului asigurat; c) comunicării intenționate de informații false către asigurător sau necomunicării datelor, cunoscute de asigurat, ce vizează interesele de asigurare dacă circumstanțele tănuite se află în raport de cauzalitate cu producerea evenimentului asigurat; d) unor alte evenimente

prevăzute de legislație, precum și de condițiile de asigurare și de contractul de asigurare. Asupra refuzului de a plăti integral sau parțial indemnizație de asigurare sau despăgubire de asigurare, asigurătorul emite în scris o decizie motivată, pe care o comunică în scris asiguratului, păgubitului și beneficiarului în termenele indicate în condițiile de asigurare.

Totodată, conținutul art. 1301 al Codului civil (în redacția în vigoare la data relevantă speței), prevede că prin contract de asigurare, asiguratul se obligă să plătească asigurătorului prima de asigurare, iar acesta se obligă să plătească, la producerea riscului asigurat, asiguratului sau unui terț (beneficiarului asigurării) suma asigurată ori despăgubirea, în limitele și în termenele convenite. Art. 1302 al aceleiași legi, stipulează că, asigurarea se împarte în asigurare de persoane și asigurare de daune.

În speță, din materialul probatoriu prezentat de părți și administrat de către instanțele de judecată inferioare, se constată cu certitudine că, la 01 martie 2017, părțile au încheiat un contract de asigurare a autovehiculelor terestre nr. AC170175 pentru automobilul de model "Volvo XC90", cu nr. de înmatriculare XXXX. Ulterior, la 21 octombrie 2017, pe traseul M1 Chișinău-Leușeni, km 41 s-a produs un accident rutier în care a fost implicat automobilul asigurat, condus de Ciobanu Vitalie, iar vinovat de comiterea accidentului a fost recunoscut recurentul-reclamant.

Astfel, potrivit procesului-verbal cu privire la contravenție din 21 octombrie 2017, Ciobanu Vitalie a fost recunoscut vinovat de comiterea contravenției prevăzute de art. 242 alin. (2) al Codului contravențional, adică, încălcarea de către conducătorul de vehicul a regulilor de circulație rutieră soldată cu cauzarea de vătămări corporale ușoare victimei sau cu deteriorarea considerabilă a vehiculelor, faptă comisă prin ignorarea prevederilor pct. 51 al Regulamentului circulației rutiere care prevede asigurarea acțiunilor de depășire pe sensul opus.

Din poziția întreprinderii pârâte se desprinde că refuzul achitării despăgubirii de asigurare este întemeiat pe prevederile pct. 5.21.1 al așa-numitului capitol "5. Excluderi", potrivit căruia asigurătorul nu acordă despăgubiri dacă cazul asigurat s-a produs ca urmare a încălcării regulilor de circulație: circulația la culoarea roșie a semaforului, depășirea cu peste 30 km a limitei de viteze, ieșirea pe contrasens.

La acest capitol, Colegiul lărgit învederează că, potrivit art. 16 al Legii privind protecția consumatorilor, consumatorul, la încheierea contractelor are dreptul de a beneficia de o redactare clară și precisă a clauzelor contractuale, inclusiv a celor privind caracteristicile principale și condițiile de garanție. Totodată, art. 732 alin. (2) al Codului civil (în redacția în vigoare la data relevantă speței), în caz de dubiu, contractul se interpretează în favoarea celui care a contractat obligația și în defavoarea celui care a stipulat-o. În toate cazurile, contractul se interpretează în favoarea aderentului sau a consumatorului.

În acest context, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit

al Curții Supreme de Justiție apreciază ca justă concluzia primei instanțe la interpretarea prevederilor contractului de asigurare încheiat între părți și anume că, deplasarea pe contrasens, este o încălcare conform Regulamentului circulației rutiere, atunci când ea poartă caracter ilicit, intenționat de deplasare pe contra sens, atunci când situația rutieră – ținând cont de semnele de circulație rutieră și marcajele în acest sens, nu permit. Și, doar o astfel de deplasare pe contrasens – conștientă și ilegală, poate să excludă achitarea despăgubirilor. Aceasta deoarece, părțile au stabilit în contract ca excluderi comiterea cazului asigurat, care s-a produs urmare a încălcării regulilor de circulație rutieră ce țin de ieșirea pe contrasens. Adică, ca ieșirea pe contrasens să fie excluderea ea trebuie să fie contrară regulilor de circulație rutier, contrară pct. 54 din Regulamentul circulației rutiere, ceea ce nu s-a constatat la caz.

Or, Ciobanu Vitalie după cum reiese din probatoriul existent nu a fost sancționat pentru o ieșire/deplasare neregulamentară pe contrasens – conform pct. 54, ci conform pct. 51 din Regulamentul circulației rutiere – de neasigurare la efectuarea manevrei de depășire, care sunt încălcări diferite prevăzute de diferite puncte ale regulamentului.

Colegiul lărgit reiterează că, pentru a aprecia ieșirea pe contrasens o excludere de achitare a despăgubirii de asigurare conform contractului încheiat între părți, această ieșire trebuie să constituie încălcare a regulilor de circulație rutieră de ieșire pe contrasens, ceea ce la caz nu se atestă, fiind decât stabilită încălcarea de către Ciobanu Vitalie al pct. 51 din Regulamentul menționat și nu a pct. 54, iar ieșirea pe contrasens în speță, este decât o deplasare la efectuarea manevrei de depășire și nu o încălcare a Regulamentului, care trebuie să fie stabilită în modul corespunzător și trebuie să fie una intenționată. La caz, ieșirea pe contrasens fiind una regulamentară, pentru care nu se întrunesc elementele pentru excluderi, cumulativ nefiind o încălcare a Regulamentului circulației rutiere, ori un act de sancționare a recurentului-reclamant pentru ieșire neregulamentară pe contrasens nu a fost emis.

În coerența celor expuse, poate să fie apreciată drept excludere o ieșire pe contrasens numai în cazul în care aceasta este încălcare a Regulamentului, or nu în toate cazurile, această deducție rezultând din pct. 5.21.1 enunțat supra: producerea cazului asigurat ca urmare a *încălcării regulilor de circulație rutieră*, iar încălcarea trebuie să constituie *ieșire pe contrasens*, și nu orice ieșire pe contrasens este excludere, odată ce aceasta nu constituie încălcare a Regulamentului, așa cum s-a constatat în speță.

Este eronată și contrară prevederilor legale relevante speței constatările instanței de apel cu privire la faptul că, conform condițiilor de asigurare, nu este necesară sancționarea contravențională a conducătorului de autovehicul pentru a fi validat dreptul asigurătorului să refuze achitarea despăgubirii de asigurare, or potrivit pct. 5.21.1 menționat mai sus, este prevăzut expres sintagma *încălcarea*

regulilor de circulație rutieră: ieșirea pe contrasens, încălcare care ținându-se cont de prezumția nevinovăției, poate fi constatată exclusiv de un organ împuternicit prin lege să constate, la caz, contravenții. Din alt punct de vedere, Colegiul lărgit menționează că asiguratorul nu poate în mod arbitrar să constate de sine stătător existența sau inexistența încălcării regulilor de circulație rutieră și respectiv să decidă în lipsa unei constatări oficiale a vinovăției de comiterea unui accident, asupra despăgubirilor.

La fel, prima instanță corect a apreciat răspunsul inspectoratului de poliție și raportul de expertiză, în care se indică că, tamponarea a avut loc pe banda din partea stângă, adică, contrasens, și că acestea nu pot fi reținute ca apreciere a existenței excluderilor conform contractului dintre părți, actele menționate implicând decât locul producerii tamponării, dar nu constatarea încălcării de deplasare pe contrasens.

Așadar, se reiterează că, în speță, conform circumstanțelor cazului, nu se întrunește excluderea de achitare a despăgubirii de asigurare conform actului juridic încheiat între părți, ceea ce implică obligația asiguratorului să achite despăgubirea de asigurare.

În context, ținând cont de natura litigiului și de marja de apreciere a instanței de judecată, Colegiul judiciar opinează că a examinat principalele întrebări juridice puse în prezenta cerere și că nu este necesar să se pronunțe separat în privința motivelor invocate, cu privire la fondul cauzei civile.

De fapt, acestea sunt argumente accesorii care depind în funcție de cele principale, mai mult din materialele cauzei reiese cert că aceste aspecte accesorii (cuantumul prejudiciului, penalitatea, dobânda, cheltuieli, caracterul abuziv al clauzelor) nici nu se contestă de părți. Acestea, în esență, nu au forță juridică de a influența prezenta soluție pe caz (a se vedea, *printre alte autorități*, cauza Kamil Uzun vs Turcia, hotărârea din 10 mai 2007, § 64; cauza Centrul pentru Resurse Juridice în numele lui Valentin Câmpeanu vs România (Marea Cameră), hotărârea 17 iulie 2014, § 156).

Astfel, din considerentele arătate, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră necesar de a admite recursul, de a casa decizia din 13 iunie 2019 a Curții de Apel Chișinău și de a menține hotărârea din 31 ianuarie 2019 a Judecătoriei Chișinău (sediul Rîșcani).

Având în vedere cele expuse și în conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. f) al Codului de procedură civilă, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție

d e c i d e:

Se admite recursul declarat de Ciobanu Vitalie, reprezentat de avocații Ursu Elena și Ursu Sergiu.

Se casează decizia din 13 iunie 2019 a Curții de Apel Chișinău emisă în cauza civilă la cererea de chemare în judecată depusă de către Ciobanu Vitalie împotriva ÎM CA "Grawe Carat Asigurări" SA cu privire la declararea nulității clauzelor contractuale, încasarea despăgubirii de asigurare, penalității de întârziere, dobânzii de întârziere, cheltuielilor de transportare și cheltuielilor de judecată, cu menținerea hotărârii din 31 ianuarie 2019 a Judecătoriei Chișinău (sediul Rîșcani).

Decizia este irevocabilă.

Președintele ședinței,
judecătorul

Svetlana Filincova

Judecătorii

Galina Stratulat

Iurie Bejenaru

Dumitru Mardari

Nicolae Craiu